

**Energeetika- ja keskkonnaministri määruse
„Metsastamise toetuse andmise alused,
taotluse kohta esitatavad nõuded, toetuse taotlemise ja
taotluse menetlemise kord, taotluse hindamise alused
ning toetuse tagasinõudmise kord“
eelnou seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Energeetika- ja keskkonnaministri määruse „Metsastamise toetuse andmise alused, taotluse kohta esitatavad nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise kord, taotluse hindamise alused ning toetuse tagasinõudmise kord“ eesmärk on toetada mittemetsamaale metsa rajamist, suurendades nii metsamaa osakaalu ja metsatagavara. Eelnõukohase määrusega kehtestatakse toetuse andmise tingimused metsastamise toetamiseks.

Metsastamine on üks maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (ehk LULUCF) meede kasvuhoonegaaside sidumiseks ja kliimaeesmärkide täitmiseks. Samuti loovad metsad elupaiku paljudele taimedele, loomadele ja putukatele ning metsastamine aitab taastada ja säilitada liikide mitmekesisust.

Endistel haritavatel maadel ja looduslikel rohumaadel on tihti alanud looduslik metsastumine. Loodusliku metsastumise protsess ei ole ühtlane ja uuenemine toimub sageli majanduslikult väheväärtuslike lehtpuuliikidega, mistõttu looduslikul teel kvaliteetsete puistute moodustumine võtab aega aastakümneid. Metsastumise protsessi on võimalik suunata ja kiirendada metsa istutamise kaudu. Metsastamise toetusega rajatakse kasvupinnast arvesse võttes sobivate puuliikidega mitmeliigilised või struktuurselt mitmekesised puistud koos elurikkusele väärtuslike liikidega.

Metsastamine panustab atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) § 161 lõikes 4 punktides 7 ja 10 sätestatud eesmärkide saavutamisse.

Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektori sidumisvõimekuse analüüsis kuni aastani 2050¹ on metsastamise võimalikke mõjusid analüüsides arvestatud, et metsastamiseks sobilikke alasid on Eestis 75 000 hektarit. Aruandes on välja toodud, et valdavalt on potentsiaalselt metsastatavad maad eraomandis.

Toetust annab sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *KIK*). Toetuse andmiseks kasutatakse kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise tulust saadud vahendeid.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostasid Kliimaministeeriumi metsaosakonna nõunik Maret Parv (tel 626 0726, maret.parv@kliimaminiisteerium.ee) ja õigusosakonna nõunik Marko Lelov (õigusanalüüs; marko.lelov@kliimaminiisteerium.ee). Eelnõu koostamisse olid kaasatud nõustajatena sihtasutuse Keskkonnainvesteeringute Keskus metsaosakonna spetsialistid. Eelnõu ja seletuskirja keeletoimetas Justiits- ja Digiministeeriumi toimetaja Moonika Kuusk (moonika.kuusk@justdigi.ee).

Eelnõu ei ole seotud ühegi teise menetluses oleva eelnõuga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

---

¹ [LULUCF uuring veebi 02_09.pdf](#)

Määruse eelnõu koosneb 18 paragrahvist.

Paragrahv 1 sätestatakse metsastamise toetuse andmise eesmärk ja toetuse andja.

Määrusega kehtestatakse riigi eelarvestrateegia meetme „Metsastamine“ vahendite andmise ja kasutamise tingimused ja kord. Meetme eesmärk on tagada maadel, mis on kasutusest väljas, efektiivne süsiniku sidumine, mis on vajalik kliimaeesmärkide täitmiseks.

Toetuse andmist korraldab KIK.

Paragrahv 2 kohaselt antakse toetust ettevõtjale vähese tähtsusega abina. Vähese tähtsusega abi andmist reguleerib Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 2023/2831. Liikmesriigi ühele ettevõtjale antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei tohi mis tahes kolme eelarveaasta pikkuse ajavahemiku jooksul ületada 300 000 eurot, sealhulgas võttes arvesse seotud isikuid komisjoni määruse (EL) 2023/2831 artikli 2 lõike 2 kohaselt.

KIK kannab antava abi pärast toetuse taotluse rahuldamist riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse (RAR) ja KIKil on kohustus säilitada abi andmisega seotud dokumente kümme aastat. Ettevõtja saab kontrollida oma saadud riigiabi ja vähese tähtsusega abi jääki riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrist².

Paragrahv 3 sätestab toetatavad tegevused.

Metsastamise toetusega toetatakse metsa rajamist ja kultuuri hooldust istutamise aastal ning kuni kultuuri kolme aasta vanuseni. Metsa rajamine on metsataimede istutamine mittemetsamaale ja käesoleva määruse alusel hõlmab see kõiki tegevusi, mis on vajalikud, et uus kultuur kasvama hakkaks. Seejuures ei ole reguleeritud, kas peab olema tehtud maapinna ettevalmistus, ja eraldi toetust ei ole võsa või rohtkasvu eemaldamiseks või teiste ettevalmistustööde kulude katmiseks ega ladva ja/või tüvekaitsmete kasutamiseks, arvestades metsloomade tekitatud võimalikke kahjustusi.

Punkti 2 kohaselt toetatakse kuni kolme aasta vanuste metsastamise toetusega rajatud metsataimede hooldamist. Rajatud kultuuri vanust arvestatakse istutamise aasta järgi. Näiteks 2026. aastal rajatud kultuuri saab hooldada kalendriaastatel 2026, 2027, 2028 ja 2029.

Toetuse andmiseks koostatakse toetusõiguslike alade kaardikiht, mis on kättesaadav Maa- ja Ruumiameti (edaspidi *MARU*) Geoportaali [erametsatoetuse kaardirakenduses](#). Kaardikihi koostamisel arvesse võetavad kihid on loetletud lisas 1. Nimekiri kirjeldab detailselt kaardikihte ja alasid, mida toetusõigusliku kaardi kokkupanekul kasutati. Metsastamise toetuse andmiseks koostatakse toetusõiguslike alade kaardikiht (edaspidi *kaart*) koostöös KIKi, Keskkonnaagentuuri (edaspidi *KAUR*) ning MARUga.

Toetuse andmisel on peamine nõue, et toetust antakse maa kohta, mis ei ole metsamaa kõlvikuna kantud maakatastrisse ja kuuluks eraomandisse. Toetusõiguslik on maa-ala, mis on maakatastrisse kantud lageda alana, haritava maana, muu kõlviku või põõsastike alana ning mis on kantud toetuse taotlemisel aluseks olevale toetusõiguslike alade kaardile.

Lõikes 4 on sätestatud alade loetelu, kuhu metsastamise toetust ei anta.

Toetust ei anta PRIA põllumassiivide registrisse kantud maadele, millele on viimase viie aasta jooksul põllumajandustoetuseid taotletud. Samuti ei anta toetust väärtuslikule põllumajandusmaale ja väärtuslikule püsirohumaale metsa rajamiseks põhjusel, et need alad on olulised toidujulgeoleku tagamiseks.

---

² [Riigiabi | Rahandusministeerium](#)

Eesti toidu varustuskindluse jaoks on oluline tagada võimalikult suures ulatuses suure viljelusväärtusega põllumajandusmaa ehk väärtusliku põllumajandusmaa säilimine põllumajanduslikuks tegevuseks.

Eesti Looduse Infosüsteemi kantud pärandniitudele ehk poollooduslikele kooslustele ei anta metsastamise toetust, sest nende koosluste soodsa seisundi saavutamiseks on vaja praeguseni säilinud alasid hoida avatuna ning soosida elurikkust edendavat majandamist.

Punkti 5 kohaselt ei anta toetust Eesti Looduse Infosüsteemi kantud looduskaitseaduse §-s 4 nimetatud kaitstavatele loodusobjektidele, vääriselupaikadele ja Natura elupaikade aladele.

Punkti 6 kohaselt ei saa toetust ka metsaressursi arvestuse riiklikusse registrisse (edaspidi *metsaregister*) kantud eraomanike metsaeraldide ja maa jaoks, mis on metsamaa kõlvikuna kantud maakatastrisse.

Mullastiku puhul lähtuti potentsiaali määramisel KAURi 2023. a asendusmetsastamise töö raames (asendusmetsastamiseks sobivate alade kaardistamine³) tehtud tööde tulemustest. Seal on välja toodud, et esmalt mõjub kasvuhoonegaaside bilansile turvastunud ja turvasmuldade metsastamine. Eriti ebasobivad on sügavamad turvasmullad ning just siirdesoo- ja rabamullad, aga ka lammimullad.

KAURi 2023. a asendusmetsastamise töö raames arutleti teadlastega ning asendusmetsastamise aruande tabel 3 kajastab, millised mullatüübid on metsastamiseks vähem ja rohkem sobivad. Seal on kasutatud sobivuse skaalat, mille määramisel lähtuti esmalt mõjust kasvuhoonegaaside bilansile, kus välistavad mullatüübid on järgmised: Ag, AG, AG1, AM', AM'', AM''', Ar, ArG, ArG1, Arv, Av, B, Bg, BG, Gh', Gh'', Kh', Kh'', Kh'g, Kh''g, Kk, Kkg, M', M'', M''', Mal, Md, Mr, M''r, Mõ, R', R'', R''', Rõ, S', S'', S''', Sõ.

Mullastikukaardina on kasutatud MARU rakenduses olevat mullastikukaardil baseeruvat lihtsustatud EstSoil 1.2c mullastikukaardikihti.

Punktidega 10–14 sätestatakse loetelu aladest, kuhu metsa rajamist ei toetata, kuna nende alade kasutamise eesmärk on muu kui metsa kasvatamine.

Toetusõiguslikud alad oleksid nt endised põllud või rohumaad, mida enam ei harita; madala tootlikkusega alad, kus põllumajanduse jätkamine ei ole majanduslikult otstarbekas; inimtegevusest kõrvale jäänud maa-alad (näiteks endised karjamaad); võsastunud alad, kus looduslik metsastumine on juba alanud, aga vajab toetust ja suunamist; vanad kuivendatud alad, kus taastamine märgalaks pole võimalik või otstarbekas; erosiooniohtlikud või taastamist vajavad alad.

Metsastamise toetuse andmiseks koostatakse toetusõiguslike alade kaardikiht (edaspidi *kaart*) koostöös KIKi, KAURi ning MARUga. Toetusõiguslike alade kaart on Maa- ja Ruumiameti Geoportaali erametsatoetuste kaardirakenduses.

Paragrahvis 4 sätestatakse toetuse määrad.

Metsastamise toetuse määrad on metsa rajamiseks kuni 1420 eurot hektari kohta ja hooldamisel kuni 260 eurot hektari kohta aastas.

---

³ Asendusmetsastamiseks sobivate alade kaardistamine, lk 9, <https://pilv.envir.ee/index.php/s/F7PYFPfsFmExm9W>

Toetuse määrade leidmise alus on Eesti Maaülikooli ühikuhindade uuringud⁴. Toetuse suurus määratakse pindalaühiku alusel ning ei ole seotud istutatavate taimede arvuga.

2023. aastal valmis Eesti Maaülikoolis uuring pealkirjaga „Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023–2027 sekkumiste KK2.1 „Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks – tootlikud investeeringud“ ja KK2.2 „Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks – mittetootlikud investeeringud“ ühikumäärade analüüs“. Uuringu tulemuste põhjal on füüsilisest isikust metsaomaniku jaoks maapinna ettevalmistamise ühikuhinnaks 272 eurot hektari kohta ning metsakultuuri rajamise hinnaks 906 eurot hektari kohta, mis teeb kokku 1178 eurot hektari kohta. Toetus katab sellest summast 90%, millele lisandub 100 eurot hektari kohta elurikkust suurendavate liikide istutamiseks. Sama uuringu kohaselt on metsakultuuri hooldamise ühikuhind 258 eurot hektari kohta, mis on toetuse lihtsustamise eesmärgil ümardatud 260 euron. Seega on kogukulud (rajamine ja hooldus) kokku 1420 eurot hektari kohta.

Paragrahv 5 sätestab abikõlblikud kulud ja loetelu kuludest, mida ei loeta abikõlblikeks.

Abikõlblikeks kuludeks ei ole riigile, kohalikule omavalitsusüksusele või riigi osalusega eraõiguslikule juriidilisele isikule kuuluval maal tehtud kulutused. Samuti ei ole abikõlblikud kulutused töödele, mis on kavandatud looduskaitseaduse § 4 lõikes 1 nimetatud objektidel, nagu kaitsealad, hoiualad, püsielupaigad, kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid, kus keskkonnakaitse piirangute tõttu neid teha ei saa. Samuti ei ole abikõlblikud muud kulud, mis ei ole toetatava tegevuse või investeeringuga otseselt seotud, istandike rajamisega seotud kulud ja maa ostmise ning maa rentimisega seotud kulud.

Kulu loetakse abikõlblikuks, kui see on põhjendatud, mõistlik ja tekkinud kooskõlas käesoleva määrusega.

Paragrahvi 6 kohaselt saab toetust taotleda metsaseaduse § 10 lõike 5 tähenduses metsaühistu oma liikmetele. Mittemetsaomanikest maaomanikele saab toetust taotleda ühistu volituse alusel.

Selline nõue metsaühistu kaudu taotluse esitamiseks on vajalik, et aidata kaasa kvaliteetsete taotluste esitamisele. Samuti nõuab metsastamine spetsialiseeritud teadmisi nii mullastikule sobivatest puuliikidest ja istutamismeetoditest kui ka süsteemset ülevaadet, kuidas puistut rajada. Rajatav mets peab tooma nii majanduslikku väärtust kui ka parandama looduskeskkonda. Seega on oluline langetada sobivaim otsus, arvestades liigilise koosseisu ja planeeritavaid tegevusi, asukoha eripärasid ja looduslikku uuendust (nt kohapeal kasvavad puud ja põõsad).

Metsaühistutel on tööl konsulendid, kellel on head teadmised ja praktilised kogemused, mida maaomanikele edasi anda. Metsaühistu roll on olla abiks toetuse taotlemisel ja toetuse saamisel aidata töö tegemisega. Samuti annavad metsaühistute juures tegutsevad konsulendid esmase kinnituse, et ala, millele toetust taotletakse, on metsastamiseks sobilik ja tingimustele vastav.

Metsaühistu kaudu saavad toetust taotleda füüsilisest isikust, füüsilisest isikust ettevõtjad ja juriidilised isikud, kellel on vähem kui kümme töötajat ja käive väiksem kui 500 000 eurot. Metsaühistul peab olema taotlemisele eelneva kalendriaasta lõpu seisuga vähemalt 200 liiget, mida kontrollitakse liikmete nimekirja alusel. Juriidilistele isikutele toetuse andmist piiratakse eesmärgiga suunata toetus väikemetsaomanikele, kes toetust rohkem vajavad.

---

⁴ Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2023–2027 sekkumiste KK2.1 „Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks – tootlikud investeeringud“ ja KK2.2 „Investeeringud metsa kliimamuutustega kohanemiseks – mittetootlikud investeeringud“ ühikumäärade analüüs. Eesti Maaülikool 2023

Paragrahv 7 sätestab nõuded toetuse taotlejale.

Toppeltrahastuse vältimiseks on määruses sätestatud nõue, et toetuse taotleja ei tohi olla saanud ega ka taotlenud sama kulu hüvitamiseks samale metsaeraldisele kavandatud sama tegevuse või sama investeeringuobjekti jaoks toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi.

Määruse § 7 lõike 1 punkt 4 sätestab, et taotlejal ei tohi olla riikliku maksu maksuvõlga või maksuvõla korral peab selle tasumine olema ajatatud. Taotluse menetlemisel antakse taotlejale võimalus võlg likvideerida. Taotleja peab olema maksevõimeline, tema suhtes ei tohi olla algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlust.

Lõike 2 kohaselt peab juriidilise isiku taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta aruanne olema äriregistrist kättesaadav, kui taotletakse toetust juriidilisest isikust omaniku maale. Majandusaasta aruandest kontrollitakse töötajate arvu taandatud täistööajale ja käivet ehk müügitulu.

Tähtajal asutatud metsaühistu tegutsemisaeg ei tohi olla lühem kui viis aastat KIKi toetuse maksmise otsuse tegemisest arvates. Seda põhjusel, et määruse § 15 lõike 2 kohaselt peab toetuse saaja tagama investeeringuobjekti või ala, millele toetus määrati, sihipärase kasutamise või säilimise vähemalt viie aasta jooksul toetuse maksmise otsuse tegemisest arvates.

Paragrahv 8 reguleerib taotluse esitamise käiku. Taotlus tuleb esitada Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi *PRIA*) e-teenuse keskkonna kaudu. E-PRIA veebikeskkond on PRIA hallatav veebikanal klientidelt/taotlejatelt teabe saamiseks ja neile teabe andmiseks.

Kõikide e-teenuste saamiseks on E-PRIA kasutamise eeltingimus see, et taotleja andmed peavad olema kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse. E-PRIA kaudu taotlusi vastu võttes liigub suur osa andmeid otse menetlussüsteemi ja objekte ei pea eraldi sisestama. Seega on tööprotsess kiirem ja vigu on vähem.

Voor kuulutatakse välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded või üleriigilise levikuga päevalehes ning veebilehel www.eramets.ee.

Paragrahvis 9 sätestatakse nõuded taotlusele. Määruses sätestatakse nõuded taotluse andmete kohta, sealhulgas dokumendid, mis koos taotlusega tuleb esitada.

Kõikidele metsastamiseks sobilikele aladele tekitatakse kaardikihile ala number automaatselt. Isiku liigi all on mõeldud füüsilist isikut, füüsilisest isikust ettevõtjat ja juriidilist isikut.

Taotleja esitab taotluse PRIA e-teenuse keskkonnas. Lisaks esitatakse konsulendi kinnitus ala sobivuse kohta. Konsulendi kinnitus on vajalik, sest metsakonsulendi kontrollida jäävad peale kaardikihi koostamist maakonna- või üldplaneeringutes määratud rohevõrgustiku, väärtuslike põllumajandusmaade kattumised ja info väärtuslike püsirohumaade kohta. Neid andmeid täiendatakse andmebaasides pidevalt. Kontrollida saab neid planeeringute andmekogust ja PRIA veebikaardilt. Konsulendi kinnitus antakse taotluse esitamisel PRIA e-teenuse keskkonnas.

Kui taotluse esitab metsaühistu, kelle põhikirjast ei nähtu õigus taotleda toetust metsaühistu nimel, tuleb muu hulgas esitada ära kiri metsaühistu üldkoosoleku vastuvõetud otsusest, millest nähtub tema liikmete nõusolek arengukava raames toetust taotleda. Nimetatud üldkoosolek peab olema toimunud mitte varem kui taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud kalendriaastal.

Koos taotlusega tuleb esitada kaardiväljavõtte Maa- ja Ruumiameti Geoportaali erametsatoetuste kaardirakendusest, mis võib olla esitatud elektroonilises formaadis (nt PDF, JPG, SHP). Kaardil peavad olema selgelt tähistatud taotletava ala asukoht ja piirid. Kaart lisatakse PRIA e-teenuse keskkonnas (taotluse sisu) iga ala kohta, kuhu soovitakse metsastamise toetust.

Taotleja võib taotluse esitamise tähtajal esitada ühe taotluse, mis võib sisaldada kõiki toetatavaid tegevusi. Ühe taotluse sees ei või jagada sama alal sama tegevust kaas- või ühisomanike vahel.

Lõiked 5 ja 6 sätestavad nõuded ala suuruse kohta.

Toetust saab taotleda minimaalselt 0,3 hektari kohta ning maksimaalne taotletav pindala ühes voorus on omaniku kohta 30 hektarit. Pindala 30 hektariga piiramise eesmärk on tagada taotlejatele võimalikult võrdsed võimalused toetuse saamiseks, vältides olukorda, kus üksik taotleja haarab kogu eelarve või suure osa toetatavast mahust. Samuti on suurem võimalus, et metsastatavad alad katavad erinevaid piirkondi üle Eesti.

Paragrahvis 10 sätestatakse taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontrollimise tingimused. Pärast taotluste saamist kontrollib KIK taotluse nõuetekohasust, taotluses esitatud andmete õigsust ning taotleja ja kavandatava tegevuse vastavust määruses sätestatud nõuetele. KIKil on õigus nõuda taotlejalt või toetuse saajalt taotluse kohta lisaselgitusi ja -dokumente.

Paragrahvis 11 antakse taotlejale võimalus juba esitatud taotluse muutmiseks kuni taotluse rahuldamise otsuse vastuvõtmiseni juhul, kui selguvad asjaolud, millest tingituna ei ole võimalik taotletud tegevust ellu viia, või kui taotluses esineb ebatäpsusi või eksimusi. Nt maa ei kuulu enam taotlejale, planeeritud tegevust ei ole enam võimalik ellu viia vms. On oluline, et toetuste raha saaks kasutada parimal moel. Taotlust ei ole siiski lubatud muuta juhul, kui taotleja soovib toetuse summat suurendada või tegevust või objekti teise tegevuse või objektiga asendada.

Metsaühistu ei tohi asendada taotluses üht maaomanikku teisega. Sellised piirangud on seatud, et taotluste menetlusaeg ei veniks lubatust pikemaks. Taotluste rahuldamise otsuseid saab teha siis, kui KIK on kõik taotlused menetlenud. Kui lubada taotlejatel teha taotlustes olulisi muudatusi, võib juhtuda, et menetlustähtaegadest ei ole võimalik kinni pidada. Seetõttu on äärmiselt oluline, et taotleja oleks taotlust esitades läbi mõelnud kõik taotlemisega seotud asjaolud ja andmed üle kontrollinud.

Paragrahvis 12 sätestatakse taotluste paremusjärjestusse seadmine ja toetuse vähendamine. Seda tuleb teha juhul, kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahuldamiseks vajalik summa ületab toetusliigi vooru eelarvet.

Kui nõuetele vastavate toetuste taotluste summa ületab toetuseks ettenähtud vahendeid, rahuldatakse esmalt hooldamise kohta esitatud nõuetekohased taotlused. Kui hooldamiseks või metsa rajamiseks esitatud nõuetekohaseid taotlusi ei ole võimalik täies mahus rahuldada, eelistatakse esmajärjekorras hooldamise toetust metsa rajamise ees, seejärel suurema pindalaga ala väiksema pindalaga ala ees ning võrdsete pindalade korral füüsilisest isikust maaomaniku ala, seejärel füüsilisest isikust ettevõtjast maaomaniku ala juriidilise isiku maaomandi ala ees. Seejuures ei ole oluline, millises taotluses alad on esitatud, vaid paremusjärjestus koostatakse erinevaid alasid arvesse võttes vooruüleselt.

Kui paremusjärjestusse seatud nõuetekohase taotluse rahastamise summa ületab toetuseks ettenähtud vahendeid, võib KIK piiri peale jääva taotluse toetuse summat, sealhulgas

ühikuhinda, vähendada ulatuses, mis on vajalik taotluse rahuldamiseks, taotleja nõusolekul ja tingimusel, et viiakse ellu taotluses kavandatud tegevus ning saavutatakse toetuse andmise eesmärgid. Kui taotleja ei nõustu toetuse, sealhulgas ühikuhinna vähendamisega, tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

Paragrahvis 13 sätestatakse taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused.

Määruse kohaselt teeb KIK taotluse rahuldamise, taotluse osalise rahuldamise või taotluse rahuldamata jätmise otsuse hiljemalt taotluse esitamise tähtpäevale järgneva 120 kalendripäeva jooksul. Taotlus jäetakse rahuldamata, kui taotleja, toetuse saaja või taotlus ei vasta vähemalt ühele toetuse saamise nõudele, taotluses on teadlikult esitatud valeandmed, taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, taotleja ei võimalda kontrollida tema või taotluse vastavust toetuse saamise nõuetele ning juriidilisest isikust maaomanik on saanud rohkem kui 300 000 eurot vähese tähtsusega abi jooksva kolme aasta jooksul.

Taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse koostamist teavitatakse taotlejat ja otsus avaldatakse PRIA e-teenuse keskkonnas. Taotlus rahuldatakse osaliselt juhul, kui taotluses esineb nii nõuetele vastavaid kui ka mittevastavaid alasid või kui paremusjärjestuse tingimustes kõiki alasid ei rahastata.

Lõike 6 kohaselt võib KIKi toimingut või otsuse peale enne halduskohtusse kaebuse esitamist läbida vaidemenetluse, esitades vaide KIKile, kes vaatab vaide läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Paragrahviga 14 sätestatakse toetatava tegevuse elluviimise ja kasutusse võtmise nõuded.

Metsaühistul on tegevuste elluviimiseks aega poolteist aastat ja metsaühistu võib dokumendid esitada kuni neljas osas. Tegevuse elluviimist tõendavad andmed on kirjeldatud § 16 lõikes 2. Tegevuse elluviimist tõendavate dokumentide KIKile esitamise hajutamine võimaldab KIKil vältida menetlus- ja kontrollitoimingute kuhjumist lühikesele ajale ning võimaldab üldjuhul kontrollitoiminguid teha ka ilmastikule vastavalt ja sobival ajal. 18 kuu pikkune periood võimaldab töid ka paremini planeerida ning teha vastavalt vajadusele nii sügis- kui ka kevadistutust. Samuti on arvestatud ajaga, mis kulub metsakorralduse organiseerimiseks ja tegemiseks ning registrikandeks.

Lõige 2 sätestab nõuded tegevuse elluviimiseks. Punkti 1 järgi tuleb taimed soetada tarnijalt, kes on registreeritud taimetervise registris.

Punkt 2 reguleerib taimede istutamistihedust. Taimi tuleb istutada tihedusega vähemalt 80% 27. detsembri 2006. aasta määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“ (edaspidi *metsa majandamise eeskiri*) paragrahvi 14 lõikes 3 sätestatust. Looduslikku uuendust ära kasutades on võimalik istutusmahtu vähendada, jättes ruumi nii looduslikule uuendusele kui ka mitmekesisuse kujunemisele. Looduslik uuenemine toetab geneetilist mitmekesisust ja suurendab tulevikumetsa vastupanuvõimet kliimamuutustele, kahjustajatele, põudadele ja tormidele.

Punkti 3 kohaselt tuleb metsastamise käigus kujundada mullatüübile sobivate puuliikidega mitmeliigilised või struktuurselt mitmekesised puistud koos elurikkusele väärtuslike liikidega. Väärtuslikud liigid on näiteks haab, kõvalehtpuud, pärn, pihlakas, must lepp. Elurikkuse ja mitmekesisuse tagavad näiteks eraldisele istutatud või looduslikult kasvavad nektarit ja

õietolmu andvad väärtuslikud puud ja põõsad (nt paakspuu, toomingas, paju, remmelgas, sarapuu). Selliselt rajatav mets pakub varje- ja elupaiku lindudele, putukatele, samblikele ja paljudele teistele liikidele.

Punkti 4 kohaselt tuleb maksetaotluse esitamise hetkeks inventeerimisandmed kanda metsaregistrisse. See tähendab, et istutamise järel tuleb tellida inventeerima metsakorraldaja, kes kannab andmed registrisse. Metsakorraldaja on metsandusliku eriharidusega litsentseeritud isik, kes kogub andmed tehtud töö iseloomu ja asukoha kohta ning kogutud alginformatsioon on vajalik toetuse väljamaksmiseks.

Paragrahv 15 sätestab toetuse saaja kohustused.

Toetuse saaja peab tähtajaks tegema tööd, mille jaoks toetus määrati. Ta peab sõlmima lepingud või kehtestama muu korra, mis tagab, et ala, mille jaoks toetus määrati, säiliks vähemalt viie aasta jooksul toetuse maksmise otsuse tegemisest arvates. Toetuse saaja peab säilitama toetusega seotud dokumente, mis on loetletud § 9 lõikes 2, seitse aastat toetuse maksmise otsuse tegemisest arvates. Muu hulgas tuleb säilitada taimede ostuarve tõendamaks, et metsataimed on soetatud kultiveerimismaterjali tarnijalt, kes on registreeritud taimetervise registris. Arvet on KIKil õigus küsida vastavalt määruse § 10 lõikele 2. Samuti peab toetuse saaja võimaldama teha järelevalvet toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle.

Toetuse saaja peab, sarnaselt toetuse taotlemisega, silmas pidama, et tal ei ole riiklikku maksuvõlga või on riikliku maksuvõla tasumine ajatatud ja maksuvõlg on tasutud ajakava kohaselt ning tema suhtes ei ole algatatud likvideerimismenetlust ega nimetatud pankrotiseaduse kohaselt ajutist pankrotihaldurit või välja kuulutatud pankrotti.

Lõikega 2 pannakse toetuse saajale kohustus tagada viie aasta jooksul alates istutamisest metsa majandamise eeskirja järgne metsa uuenenuks lugemine vastavalt metsa majandamise eeskirja §-s 16 kehtestatud nõuetele. Metsa majandamise eeskiri reguleerib, et mets loetakse uuenenuks, kui hektaril kasvab vähemalt 1500 0,5 m kõrgust ja kõrgemat harilikku mändi või vähemalt 1000 0,5 m kõrgust ja kõrgemat harilikku kuuske või vähemalt 1500 0,5 m kõrgust ja kõrgemat harilikku tamme või vähemalt 1500 1 m kõrgust ja kõrgemat muud metsa uuenenuks lugemisel arvesse võetavat puuliiki. Puud peavad olema elujõulised ja paiknema ühtlaselt kogu uuendataval alal.

Kultuuri täiendamiseks toetust ei maksta. Juhul kui rajatud metsakultuur hävib või märkimisväärne osa istutatud taimedest hukkub, on maaomanikul kohustus kultuuri täiendada. Täiendamise eesmärk on tagada metsakultuuri vastavus metsa majandamise eeskirjas sätestatud nõuetele. Toetuse saamise eeldus on, et metsakultuuris säilib nõutav minimaalne arv elujõulisi taimi hektari kohta.

KIK nõuab toetuse saajalt väljamakstud toetuse tagasi ka siis, kui ala, mille kohta on tehtud toetuse maksmise otsus, võõrandatakse ja omandaja ei soovi toetusega kaasnevaid kohustusi üle võtta. See on vajalik eelkõige selleks, et oleks tagatud toetusraha sihipärane kasutamine.

Kui metsakultuur on hukkunud loodusõnnetuse tõttu, esitab toetuse saaja Keskkonnaametile metsaseaduse § 41 kohase metsateatise olulise metsakahjustuse kohta. Loodusõnnetusena käsitletakse määruses tormi, põua, üleujutuse või metsatulekahju põhjustatud ulatuslikku kahjustust. Kui toetuse abil rajatud kultuur hukkub muul põhjusel kui loodusõnnetuse tagajärjel, jätab KIK toetuse välja maksmata või küsib juba makstud toetuse tagasi. Erisus loodusõnnetuse

korral on sätestatud põhjusega, et loodusõnnetuse suhtes ei saa erametsaomanik eelnevaid ennetusmeetmeid kasutusele võtta ja loodusõnnetus on toetuse saaja tahtest sõltumatu asjaolu.

Kord juba toetuse abil rajatud, kuid mingil põhjusel hävinenud metsakultuuri taastamiseks ja sellega kaasneva muuks tegevuseks enam käesoleva määruse alusel toetust ei maksta.

Paragrahv 16 sätestatakse andmete loetelu, mis toetuse saaja pärast tegevuse täielikku või osadena elluviimist ja selle eest tasumist peab esitama.

Paragrahv 17 sätestatakse toetuse maksmine ja toetuse maksmisest keeldumise asjaolud. Toetuse taotleja hakkab pärast toetuse rahuldamise otsuse kättesaamist ellu viima tegevust, mille jaoks toetus määrati. Kui tööd on tehtud, esitab taotleja määruuses loetletud dokumendid elektrooniliselt PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. KIK kontrollib nende nõuetele vastavust, taotluses esitatud andmete õigsust ning toetuse saaja ja kavandatava tegevuse vastavust määruuses sätestatud nõuetele. Pärast kontrollimist tehakse toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsus. Toetuse maksmisest keeldumise otsus tehakse, kui toetuse saaja ei vasta vähemalt ühele toetuse saamise nõudele või on teadlikult esitatud valeandmeid.

Kohapealse kontrolli tulemuste järgi on orientiir 30% – kui tehtud tööde pindalast on tegemata rohkem kui 30%, toetust ei maksta. Kui on tegemata alla 30%, makstakse toetust tehtud tööde alusel. Toetuse võib jätta ka välja maksmata, kui istutuskohtade arv ei vasta piirmääradele. KIK teeb toetuse maksmise või toetuse maksmisest keeldumise otsuse 120 kalendripäeva jooksul taotluse esitamise tähtpäevast või kõigi nõuetekohaste dokumentide KIKile laekumisest arvates.

Toetuse maksmise otsused avalikustatakse veebilehel www.eramets.ee ja toetuse saajat teavitatakse nende avaldamisest PRIA e-teenuse keskkonnas.

KIKi toimingut või otsust peale võib enne halduskohtusse kaebuse esitamist läbida vaidemenetluse, esitades vaide KIKile, kes vaatab vaide läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Paragrahv 18 sätestab toetuse tagasinõudmise alused.

Toetuse saaja peab saadud, kuid tagasi nõutud toetuse tagasi maksuma hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul KIKilt vastavasisulise nõude saamisest arvates.

Toetus nõutakse tagasi atmosfääriõhu kaitse seaduse §182¹ lõikes 1 sätestatud juhtudel ehk kui pärast toetuse andmist selgub, et toetuse saaja esitas valeandmeid, ei ole täitnud käesolevast määrusest tulenevaid nõudeid, ei kasuta toetust sihipäraselt või ei täida toetuse saaja kohustusi. Määruse kohaselt loetakse toetuse ebasihipäraseks kasutamiseks muu hulgas ka seda, kui ala, mille jaoks toetus määrati, ei uuene. KIK nõuab toetuse saajalt väljamakstud toetuse tagasi ka siis, kui investeeringuobjekt või ala, mille kohta on tehtud toetuse andmise otsus, võõrandatakse ja omandaja ei soovi toetusega kaasnevaid kohustusi üle võtta. See on vajalik eelkõige selleks, et oleks tagatud toetusraha sihipärane kasutamine.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on seotud Euroopa Komisjoni määrusega (EL) 2023/2831, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes.

4. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Metsastamise toetuse maksmiseks vajaminevad vahendid on planeeritud RES (2025-2028) lisas 5 (EL-i kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemisel saadavate vahendite kasutamisest) metsastamise meetme hulgas.

5. Määruse jõustumine

Eelnõukohane määrus jõustub üldises korras.

6. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse koostöölastamiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Rahandusministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Erametsaliidule, Eesti Põllumajandus- ja Kaubanduskojale, Eesti Keskkonnaühenduste Kojale ning Põllumeeste ühistu KEVILI.

16.09.2025 toimus metsastamise toetuse kontseptsiooni tutvustamine huvigruppidele.